

 SEMINARI TÈCNIC: La implicació de la ciutadania en els projectes de naturalització
Sessió 1: La ciència ciutadana com a eina per conèixer el territori i sentir-se'n part

Divendres, 21 de novembre de 2025

Pau Guzmán
Coordinador tècnic, de voluntariat i de comunicació de l'mBMS

L'Observatori

mBMS

El primer observatori metropolità de papallones

Observatori metropolità de papallones mBMS
(metropolitan Butterfly Monitoring Scheme)

Una iniciativa de ciència ciutadana per:

- 1) Conèixer la **diversitat de papallones** diürnes metropolitanas i saber com canvien les seves poblacions al llarg del temps.
- 2) Estudiar la **gestió** dels parcs, platges i espais fluvials metropolitans per millorar la biodiversitat.
- 3) Millorar el coneixement i la conscienciació ambiental de la **ciutadania**.

Blanqueta de la col *Pieris rapae* – Laura Díaz – Platja del Remolar (El Prat de LL.)

Les papallones

Per què les papallones?

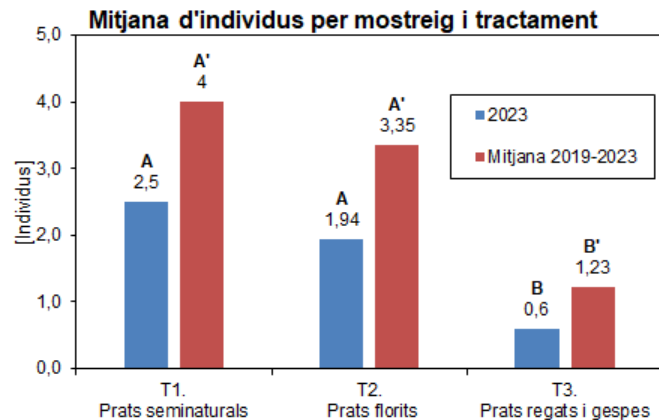
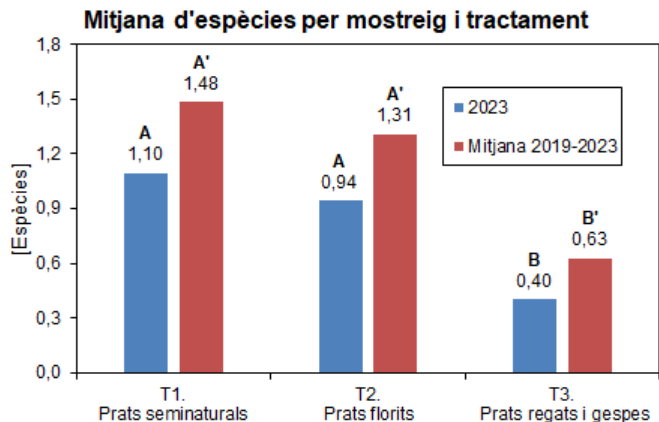
Les papallones són bones **bioindicadores**.

Són molt **sensibles** als canvis del seu hàbitat. Si n'hi ha algun, de seguida es veuran afectades (en negatiu i en positiu).

Les papallones van acompanyades de més diversitat, com ara altres insectes, plantes i depredadors -> **biodiversitat**.

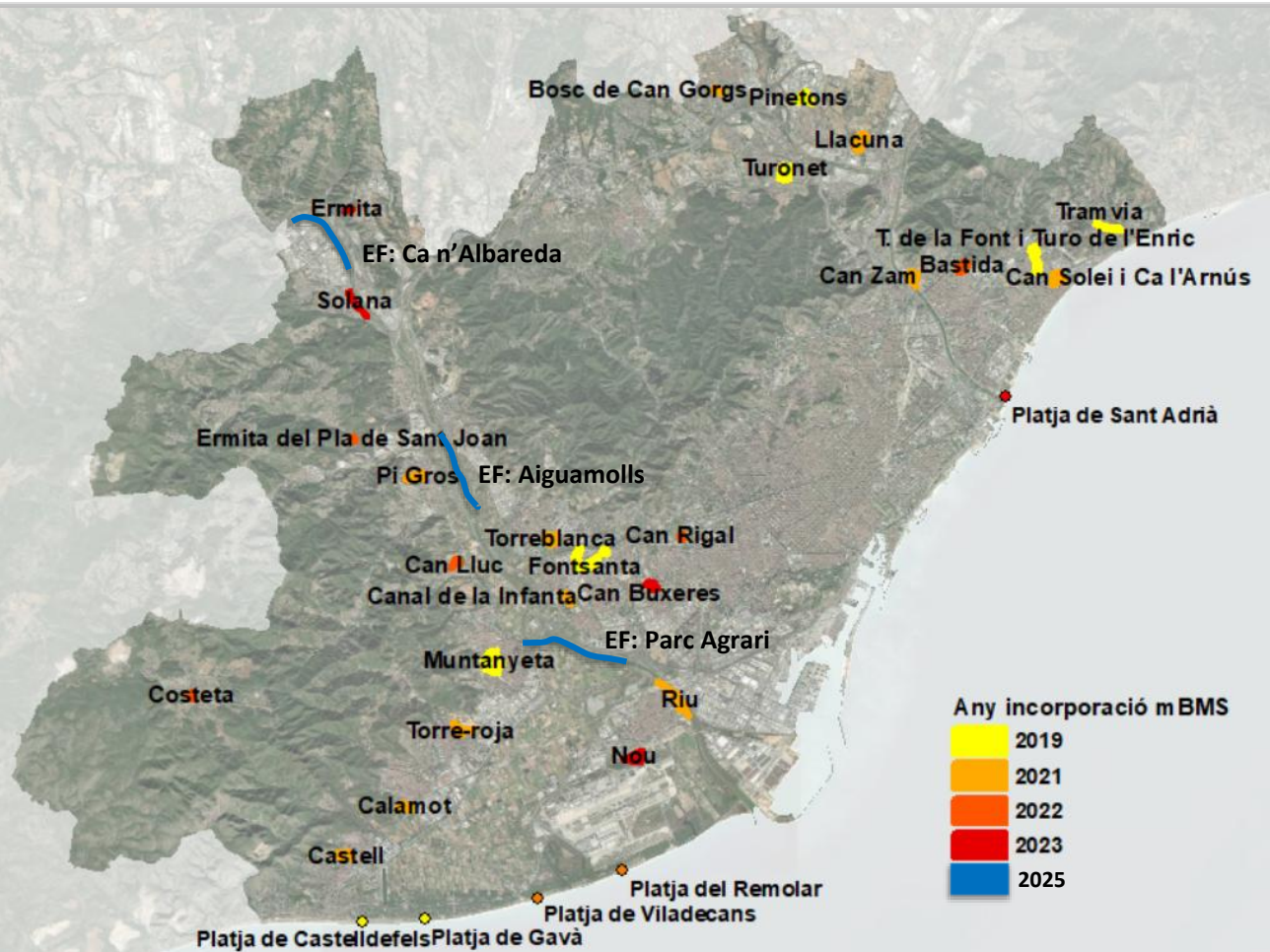
Anàlisi de la gestió dels florits

Els prats florits funcionen?

Els prats florits tenen una capacitat d'acollir papallones similar a la dels prats seminatural.

Les zones de mostreig

26 municipis

31 zones de mostreig

- 23 parcs

- 5 platges

- 3 espais fluvials

Com s'hi participa

1. Ves a la **web** de l'mBMS i registra't.
2. **Visita** el teu parc, platja o espai fluvial almenys un cop cada 15 dies.
3. Fes el mostreig:
 - **Parcs**: tanssecte fixat de 300 m + passejada lliure d'uns 30 minuts.
 - **Platges**: tanssecte fixat de 300 m.
 - **Espais fluvials**: tanssecte fixat d'1,5 km.
4. Entre les 10 h i les 16 h, entre 13 °C - 17 °C i 35 °C i sense vent ni pluja.
5. Anota les **espècies observades** i el **número d'individus**.
6. Mira els **cursos de formació** a YouTube o ves als nous que s'imparteixin.

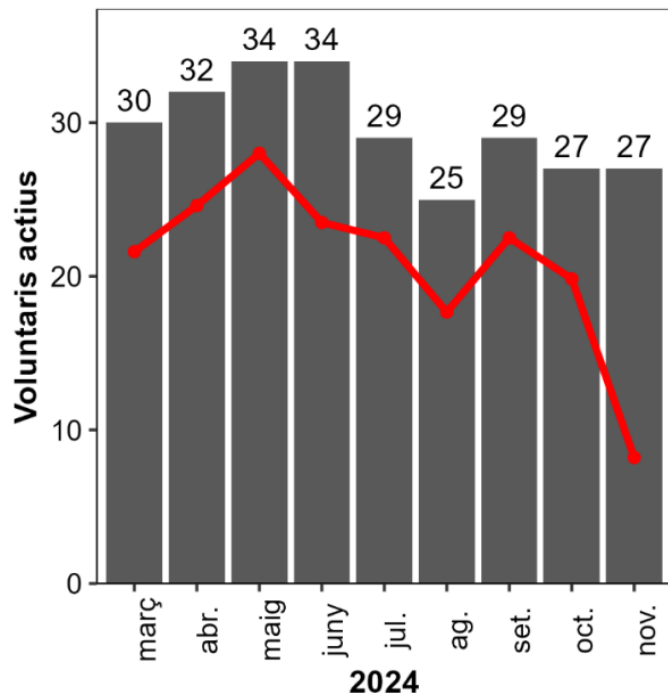

Cursos de formació i jornada anual

El voluntariat

55 persones voluntàries a l'mBMS el 2024

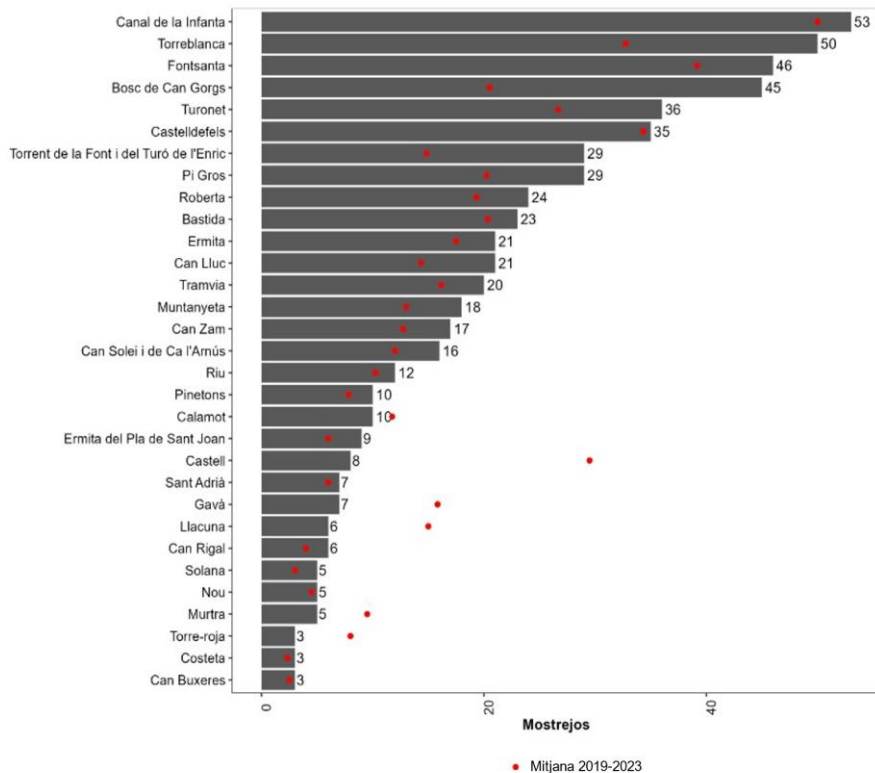
Nombre de voluntaris actius per mes el 2024.

2024: rècord! (2021: 50 persones)

106 persones en total (2019-2024)
(hi han participat en algun moment dels 6 anys)

Els mostrejos

582 mostrejos realitzats a l'mBMS el 2024 (2023: 543)

Nombre de mostrejos fets per parc i platja el 2024.

La comunitat de papallones

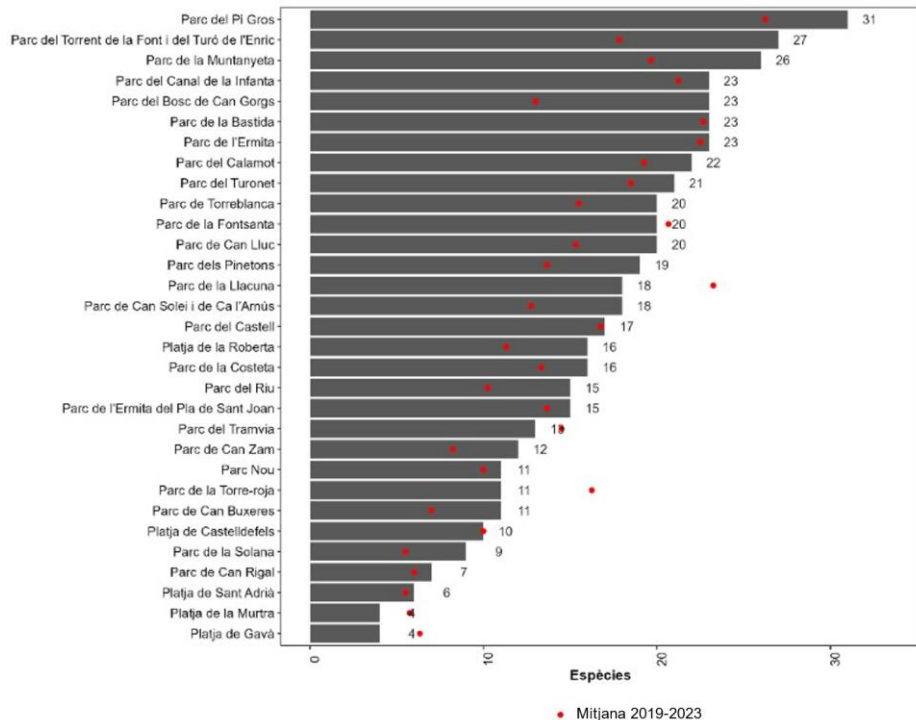

54 espècies

26,6 % de les espècies de Catalunya.

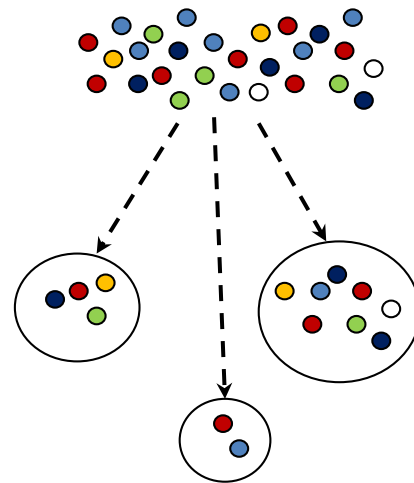
La comunitat de papallones

Com es distribueixen?

Nombre d'espècies per parc i platja durant el 2024.

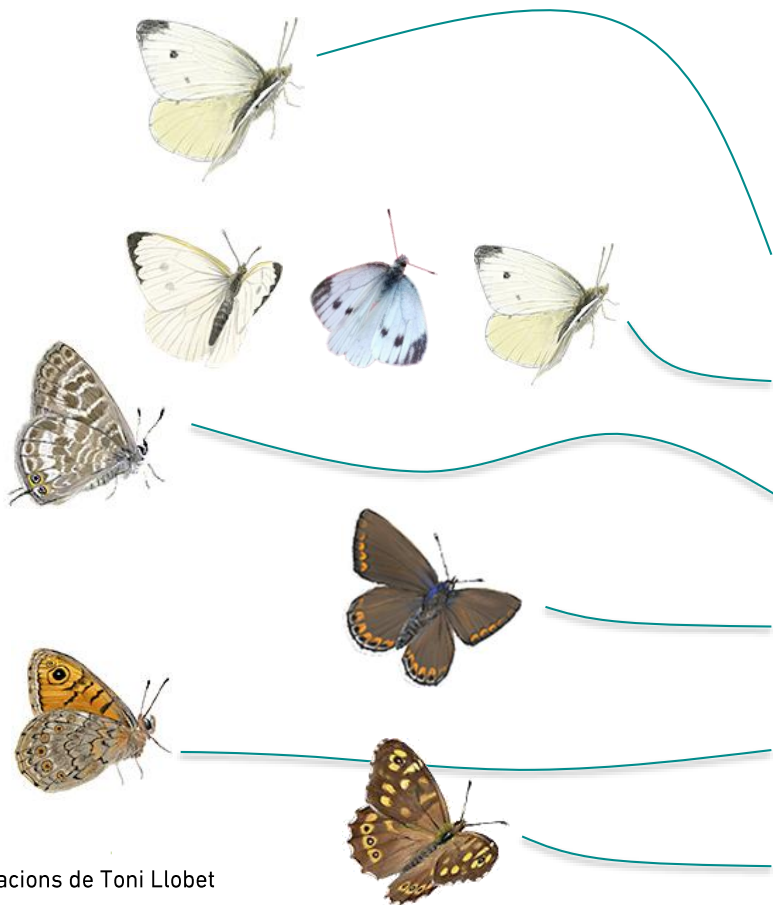
Força heterogeneïtat entre parcs i platges

El conjunt de la xarxa de parcs aporta una elevada riquesa total

La comunitat de papallones

Als parcs 2024 (i 2023):
5 espècies concentren (9)
un 71 % de les observacions (76 %)

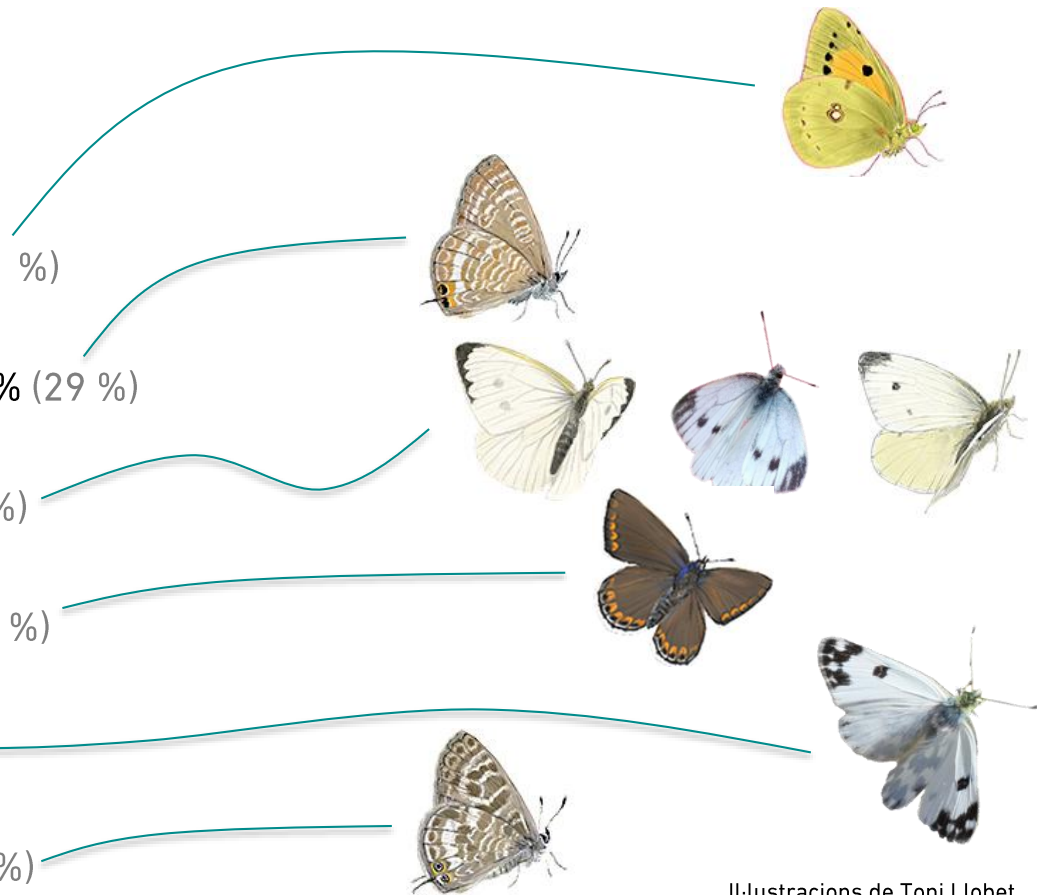

- Blanqueta de la col *Pieris rapae*: 42 % (18 %)
- Pièrids no identificats: 8 % (9 %)
- Blaveta estriada *Leptotes pirithous*: 8 % (16 %)
- Blaveta comuna *Polyommatus icarus*: 6% (8 %)
- Margenera comuna *Lasiommata megera*: 3,6 % (2,5 %)
- Bruna de bosc *Pararge aegeria*: 3,3 % (2,4 %)

La comunitat de papallones

A les platges 2024:
6 espècies concentren (6)
un 79 % de les observacions (90 %)

- Safranera de l'alfals *Colias crocea*: 20 % (11 %)
- Blaveta dels pèsols *Lampides boeticus*: 18 % (29 %)
- Pièrids no identificats *Pieris sp.*: 17 % (6,4 %)
- Blaveta comuna *Polyommatus icarus*: 9 % (8 %)
- Pòntia comuna *Pontia daplidice*: 8 % (34 %)
- Blanqueta de la col *Pieris rapae*: 6,3 % (5,6 %)

La comunitat de papallones

Quina és la fórmula de l'èxit?

Són papallones tot terreny:

- **Generalistes** (que s'alimenten de moltes plantes).
- **Mòbils** (que poden volar molt).

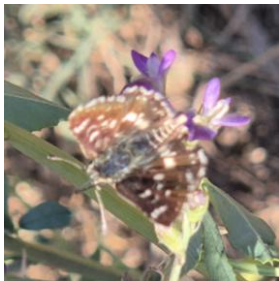
La comunitat de papallones

Espècies noves 2023, indicadores de de sotabosc, matollars i zones naturalitzades

- **Argentada comuna** *Argynnis paphia*.
Parc del Pi Gros (St. Vicens dels Horts) i parc de la Costeta (Begues).
- **Verdeta de l'ull blanc** *Callophrys rubi*.
Platja de la Murtra (Viladecans).
- **Faune de ziga-zaga** *Hipparchia fidia*.
Parc del Castell (Castelldefels) i parc del Torrent de la Font i del Turó de l'Enric (Badalona).
- **Faune lleonat** *Hipparchia semele*.
Parc de la Costeta (Begues).
- **Angelet comú** *Leptidea sinapis*.
Parc de l'Ermita (Castellbisbal) i parc de la Costeta (Begues).
- **Arlequí** *Zerynthia rumina*.
Parc de l'Ermita del Pla de St. Joan (La Palma de Cervelló).

La comunitat de papallones

Espècies noves 2024 indicadores de zones naturalitzades

- **Murri de la pimpinela** *Spialia sertorius*.
Parc del Bosc de Can Gorgs (Barberà del Vallès).
- **Faune gran** *Hipparchia fagi*.
Parc de la Costeta (Begues).

La comunitat de papallones

De les 10 espècies més abundants, 3 han patit una disminució durant la sequera

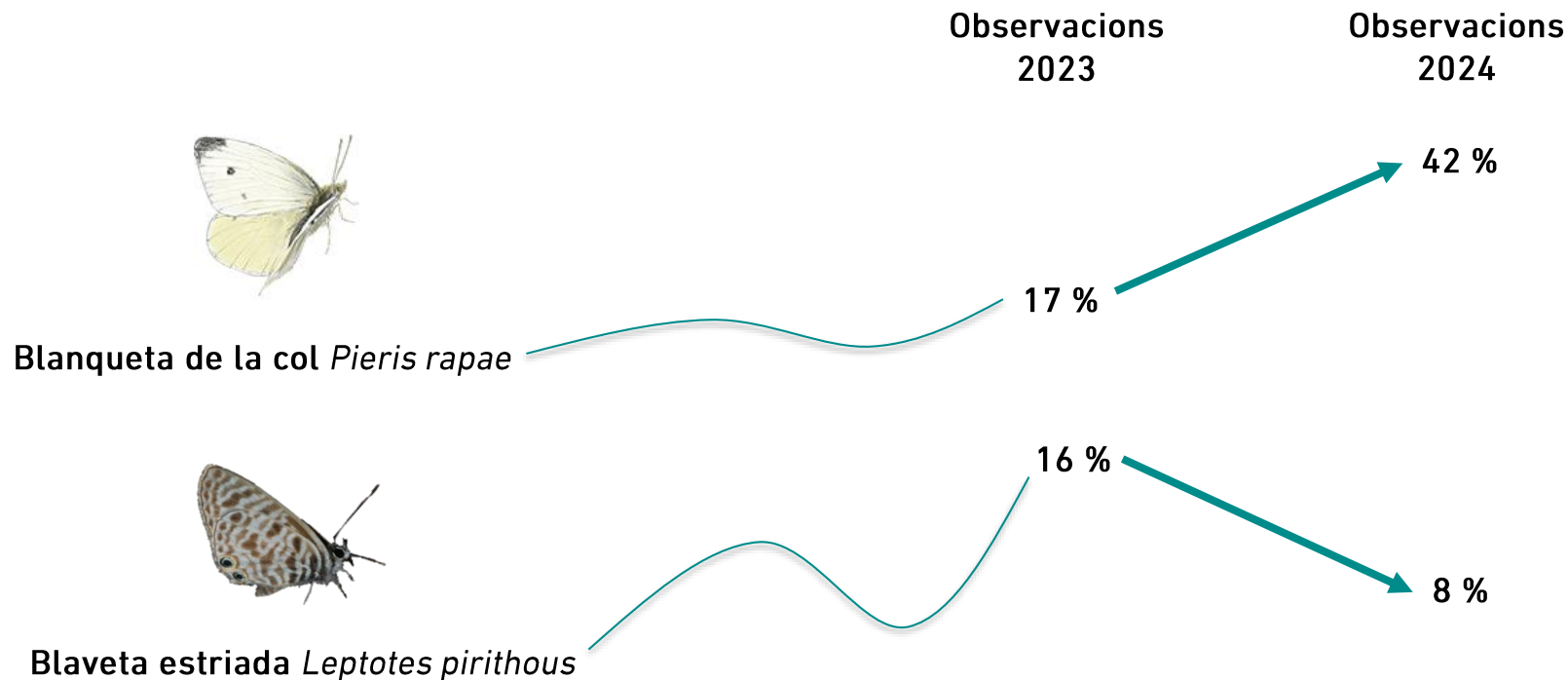
- Saltabardisses del solell *Pyronia cecilia* (-100 %).
- Blaveta comuna *Polyommatus icarus* (-70 %).
- Margenera comuna *Lasiommata megera* (-50 %).

... i 3 han augmentat les seves abundàncies durant la sequera

- Blaveta estriada *Leptotes pirithous* (+60 %).
- Blaveta dels pèsols *Lampides boeticus* (+35 %).
- Safranera de l'alfals *Colias crocea* (+10 %).

La comunitat de papallones

La sequera deixa algunes cicatrius:

Allò que els donem (retorn I)

- **Cursos de formació:** tres sessions a l'any.
 - 1r: en línia, abril/maig.
 - 2n: presencial maig/juny.
 - 3r: presencial/en línia, setembre.
- **Atenció i acompanyament continuat:** per correu electrònic i xarxes socials. Dubtes, consultes, identificació d'espècies, dubtes metodologia, permisos, incidències, inquietuds, etc. Comunicacions freqüents. Compartir info. de tercers interessant. Gestió de noves altes i organització de parcs.
- **Interacció a les xarxes socials:** atenció, seguir-los i interacció amb les seves publicacions.
- **Jornada anual:** tret de sortida de la temporada (març). Resultats científics i de participació del voluntariat, recordatoris, novetats per a la nova temporada, novetats en la gestió de parcs i platges i espai de debat. Participació de tot lequip i totes les entitats involucrades.
- **Caçapapallones i guies d'identificació:** caçapapallones en préstec i guies com a regal.
- **Informe quinzenal:** dades generals, per parc i platja, espècies noves, evolució de les quinzenes.
- **Visor de dades del web:** poden consultar les seves dades en temps real.
- **Participació del voluntariat en els mitjans de comunicació.**

Allò que s'emporten (retorn II)

¿Què reben a canvi?

Més enllà dels retorns anteriors, els ha d'agradar fer l'acció i l'activitat, s'han de sentir realitzats fent-la, sentir satisfacció vital. Això, òbviament, limita les persones que volen participar.

¿Què els és important? ¿Què els implica i motiva a seguir?

Generació de dades útils i valuoses per a la investigació.

Impacte visible en la gestió dels parcs i les platges.

"El que faig és important".

Contacte directe amb l'administració -> guaites amb “presumpció de veracitat”.

I tot al costat de casa seva i en el seu parc de tota la vida.

 Que no se sentin sols. Que darrere del missatge que envien i que reben hi hagi una persona que els conegui en persona (**figura de la persona referent al projecte**), que recordi el seu nom i situacions personals. Formar part d'una **comunitat de persones** amb els mateixos interessos i preocupacions i que s'ajudin entre ells i elles.

 Posar-los-hi tot molt fàcil.

El visor de dades de l'mBMS

<https://mbms.creaf.cat>

Seleccionar any:

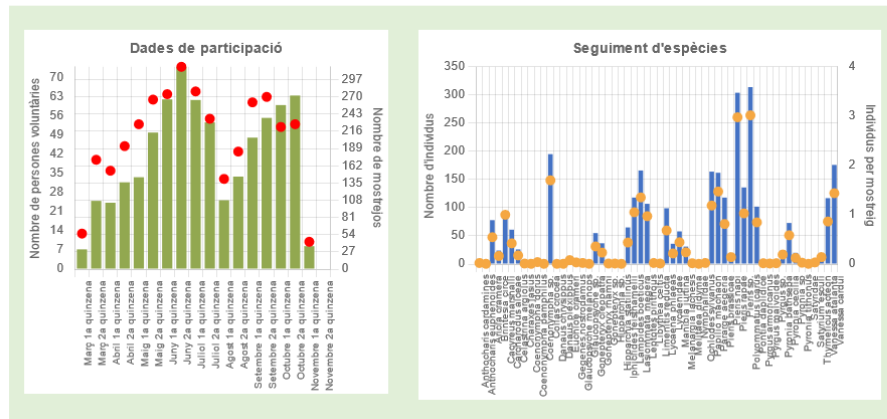
Tots els anys

Seleccionar parcs i platges:

Tots els parcs i platges

Seleccionar espècie:

Totes les espècies

Calendari d'espècies

	mes	Març		Abril		Maig		Juny		Juliol		Agost		Setembre		Octubre		Novembre		Totals
	quinzena	1a	2a	1a	2a	1a	2a	1a	2a	1a	2a	1a	2a	1a	2a	1a	2a	1a	2a	
espècie	quinzena	1a	2a	1a	2a	1a	2a	1a	2a	1a	2a	1a	2a	1a	2a	1a	2a	1a	2a	
<i>Anthocharis cardamines</i>		1			1	1								1						4
<i>Anthocharis euphenoides</i>							1													1
<i>Aricia cramera</i>				1	1	1	1	6	5	9	9	5	5	8	11	9	7			78
<i>Brintesia circe</i>							1	2	8	5	1			3	1	3				24
<i>Cacyreus marshalli</i>			3	2	3	3	2	4	5	8	11	8	9	8	10	7	10	1		94
<i>Carcharodus alceae</i>			1	1		2	2	5	2	6	4	4	7	10	11	5	1			61
<i>Celastrina</i>			5	1	1	2	1	3	1	4	4		2			1	1			26

SEMINARI TÈCNIC: La implicació de la ciutadania en els projectes de naturalització

Sessió 1: La ciència ciutadana com a eina per conèixer el territori i sentir-se'n part

Divendres, 21 de novembre de 2025

mbms.creaf.cat

mbms@creaf.uab.cat

[@papallones_mbms](https://www.instagram.com/papallones_mbms)

